

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено суть грошового потоку та зміст управління грошовими потоками підприємства; виявлено основні чинники, що впливають на ефективність управління грошовими потоками підприємства; визначено основні заходи, впровадження яких сприятиме підвищенню ефективності управління грошовими потоками підприємства.

***Ключові слова:** грошові кошти, грошові потоки, аналіз грошових потоків, управління грошовими потоками.*

Abstract

The essence of cash flow and the content of cash flow management of an enterprise have been studied; the main factors influencing the efficiency of cash flow management of an enterprise have been identified; the main measures have been identified, the implementation of which will help improve the efficiency of cash flow management of the enterprise.

***Key words:** cash, cash flows, cash flow analysis, cash flow management.*

Вступ

Управління грошовими потоками є одним з ключових моментів під час поточного управління підприємством з позиції оптимального співвідношення між ліквідністю та прибутковістю. Ефективність управління потоками грошових коштів залежить від оптимізації фінансових потоків і структури капіталу підприємства. Збалансованість потоків платежів забезпечує стан фінансової рівноваги (ліквідності), який гарантує нормальне функціонування підприємства в короткостроковому і довгостроковому періодах та забезпечує фінансові потреби зацікавлених в підприємстві груп осіб.

Виклад основних результатів дослідження

Рух грошових коштів підприємства – це процес, пов'язаний з формуванням, розподілом і використанням капіталу підприємства. Він також є процесом, що відображає використання підприємством різних форм кредиту. А отриманий підприємством кредит впливає на обсяг, структуру грошових потоків та швидкість обороту грошових активів і збалансованість окремих їх видів. Грошовий потік підприємства – це також процес, що забезпечує формування економічного ефекту. Гроші завжди здатні принести позитивний економічний ефект за умови їх раціонального використання. Виходячи з зазначених характеристик під грошовим потоком розуміють безперервний цілеспрямований рух коштів у готівковій та безготівковій формах, який виникає в процесі фінансово-господарської діяльності підприємства та забезпечує його фінансову стійкість, платоспроможність та кредитоспроможність у фінансовому звітному періоді [1].

Управління грошовими потоками – це послідовний процес, що включає виконання таких функцій, як планування та прогнозування грошових потоків; впровадження бюджетування грошових потоків; здійснення фінансового контролю за виконанням бюджету грошових коштів; коригування запланованих грошових потоків з метою забезпечення їх ефективності.

На ефективність грошових потоків підприємства впливає ціла низка зовнішніх та внутрішніх чинників. Серед зовнішніх чинників головну роль відіграють: кон'юнктура товарного ринку; ситуація на фондовому ринку; система оподаткування підприємств; налагоджена практика кредитування постачальників і покупців продукції; система розрахунків за транзакціями; наявність фінансового кредиту; можливість залучення цільових коштів фінансування. А серед внутрішніх чинників, що мають вагомий вплив на ефективність грошових потоків підприємства є організаційні, виробничо-технологічні, маркетингові та фінансові [2, с. 215]. На ефективність управління грошовими потоками впливають також такі внутрішні чинники, як: життєвий цикл підприємства; тривалість робочого циклу; сезонність виробництва та реалізації продукції; інвестиційні програми; менталітет власників і менеджерів підприємства.

Тому система управління грошовими потоками повинна бути забезпечена необхідною інформаційною базою, яка б дозволяла виявляти основні чинники, що впливають на формування грошових потоків підприємства, та враховувати їх при виборі напрямів і способів збалансування обсягів грошових потоків. Адже як дефіцит, так і надлишок грошових потоків негативно впливають на результати господарської діяльності підприємства.

Так, дефіцит грошового потоку проявляється у зниженні рівня ліквідності та платоспроможності підприємства, збільшенні простроченої дебіторської заборгованості перед постачальниками сировини та матеріалів, збільшенні частки простроченої заборгованості за отриманими фінансовими кредитами, збільшенні частки простроченої заборгованості за отриманими фінансовими кредитами, затримці виплат заробітної плати (з відповідним зниженням рівня продуктивності праці працівників), збільшенні тривалості фінансового циклу, а в кінцевому результаті призводять до зниження рентабельності використання власного капіталу та активів підприємства. Натомість негативні наслідки надлишкового грошового потоку проявляються у втраті реальної вартості коштів, які тимчасово не використовуються внаслідок інфляції, втраті потенційного доходу від частини грошових активів, яка не використовується у сфері короткострокових інвестицій, що в кінцевому підсумку негативно позначається на рівні прибутковості активів підприємства.

Таким чином, завданням управління грошовими потоками є забезпечення збалансованості грошового потоку, що передбачає збільшення кількості позитивних і зменшення кількості негативних наслідків обох типів грошових потоків – дефіцитного і надлишкового.

Збільшення величини позитивного грошового потоку в довгостроковій перспективі можна досягти за допомогою таких дій:

- залучення стратегічних інвесторів з метою збільшення розміру власного капіталу;
- залучення довгострокових фінансових кредитів;
- продаж частини (або всіх) фінансових інструментів інвестування;
- продаж (або здача в оренду) невикористаних основних засобів.

Зменшення величини негативного грошового потоку в довгостроковій перспективі можна досягти за допомогою таких дій:

- зменшення обсягу інвестиційних програм;
- відмови від фінансових вкладень;
- зменшення обсягу постійних витрат підприємства.

Висновки

Отже, у процесі управління грошові потоки підприємства повинні бути узгоджені між собою таким чином, щоб зберегти ліквідність (фінансову рівновагу) і при цьому уникнути надлишкової (нерентабельної) ліквідності. Тільки за такої умови процес виробництва на підприємстві може відбуватися успішно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Волошина-Сідей, В., & Кириченко, А. (2023). Інформаційно-аналітичне забезпечення системи ефективного управління грошовими потоками підприємства. Економіка та суспільство, (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-9>.
2. Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. Управління грошовими потоками: навч. посібник. Київ : Нац. торг.- екон. ун-т, 2015. 255 с.

Віталій Володимирович Зянько – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fk.zank@gmail.com

Моторний Анатолій Павлович – студент групи МФКДз-21мз, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Zianko Vitalii V. – doctor of economics, Professor, Head of the Department of Finance and innovative management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: fk.zank@gmail.com

Motorny Anatoliy – student of the МФКД-22м group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.